

Samlaren

Tidskrift för

svensk litteraturvetenskaplig forskning

Årgång 125 2004

I distribution:

Swedish Science Press

Svenska Litteratursällskapet

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Göteborg: Stina Hansson, Lisbeth Larsson

Lund: Erik Hedling, Eva Hættner Aurelius, Per Rydén

Stockholm: Anders Cullhed, Anders Olsson, Boel Westin

Uppsala: Bengt Landgren, Torsten Pettersson, Johan Svedjedal

Redaktörer: Anna Williams (uppsatser) och Conny Svensson (recensioner)

Inlagans typografi: Anders Svedin

Utgiven med stöd av
Vetenskapsrådet

Bidrag till *Samlaren* insändes till Litteraturvetenskapliga institutionen, Box 632, 751 26 Uppsala. Uppsatserna granskas av externa referenter. Ej beställda bidrag skall inlämnas i form av utskrift och efter antagning även på diskett i något av ordbehandlingsprogrammen Word för Windows eller Word Perfect. Sista inlämningsdatum för uppsatser till nästa årgång av *Samlaren* är 1 juni 2005 och för recensioner 1 september 2005.

Sedan årgång 2002 av *Samlaren* erhåller uppsatsförfattarna ett digitalt underlag för särtryck. Det består av uppsatsen i form av en pdf-fil, lagrad på en diskett.

Abstracts har språkgranskats av Sharon Rider om inget annat anges.

Svenska Litteratursällskapet tackar de personer som under det senaste året ställt sig till förfogande som bedömare av inkomna manuskript.

Svenska Litteratursällskapet Pg: 5367–8.

ISBN 91-87666-22-7

ISSN 0348-6133

Printed in Sweden by
Elanders Gotab, Stockholm 2004

5.9) På sidan 192 använder MN utan citations-tecken uttrycket ”metodradikalism” som beteckning för uppfattningen att överklassen bör avlivas. Är ”metodradikalism” ett bra ord för uppmaning till folkmord?

Magnus Nilsson resonerar utifrån sina utgångspunkter intelligent och med stor konsekvens. Som har framgått är jag dock ganska skeptisk till utgångspunkterna, till den människo- och historiesyn som postuleras, till etiken. Magnus Nilssons doktorsavhandling har ställvis mera karaktär av trosbekännelse än av undersökning. Det som ändå väcker min respekt och sympati är engagemanget, viljan att ta litteraturen på allvar, dess ärende och konsekvenser i livet självt, livet som man lever det. Vid sidan av intelligensen finns här lidelse, ett pumpande hjärta. Just av lidelse och pumpande hjärta har litteraturvetenskapen, tycks det mig, enormt behov. Magnus Nilsson är med andra ord välkommen i vår krets av ärrade veteraner.

Peter Luthersson

Maria Nilson, *Att förhålla sig till moderniteten. En studie i Gertrud Liljas författarskap*. Litteraturvetenskapliga institutionen, Lunds universitet, Critica Litterarum Lundensis, 5. Lund 2003.

Litteraturhistorien, som vi vanligen presenteras för den, visar numer upp marginaler som är tämligen fullklottrade med tillägg och revideringar. Bland de många namn som skrivits till där efter de senaste decenniernas (kvinno)forskning återfinns nu även Gertrud Liljas, vars författarskap har studerats och presenterats av Maria Nilson i doktorsavhandlingen *Att förhålla sig till moderniteten – en studie i Gertrud Liljas författarskap*.

Avhandlingen är disponerad på traditionellt vis med förord och inledning, följt av fyra kapitel. Dessutom finns två bilagor där den första innehåller ett par tabeller som visar inkomster för noveller resp romaner, om än utan att exakta siffror anges för inkomsterna. I den andra bilagan presenteras en jämförande studie, där förtecknas citatexempel ordnade efter tema, motiv och drag. Den bildar underlag för vissa av Nilsons resonemang i kapitel 4.

Syftet anges övergripande och ganska tidigt i texten vara att diskutera Gertrud Lilja och moderniteten: ”Liljas förhållande till moderniteten

kopplas i studien i hög grad till hur hennes texter blivit mottagna och lästa av både samtida och nutida kritiker” (s 11). I analyserna av de litterära texterna är Nilson ute efter att se hur Lilja förhåller sig till diskussioner om en förändrad kvinnlighet och människans förhållande till kyrka och Gud. Stundtals riskerar det att bli lite mycket av det goda när det gäller syftesformuleringar som kan dyka upp på åtskilliga ställen i avhandlingar. Nilson vill slutligen undersöka hur Liljas texter reagerar på en dialog utifrån nutida perspektiv – genus, teologi och modernitet. Det är lätt att hålla med Nilson om att detta är syften som författarskapet så att säga kräver, texterna ber om att vi tänker i de banorna. Inledningen avslutas med en uppräkningslista av vad Lilja *inte* är för slags författare. Vad är hon då för slags författare, frågar sig avhandlingsförfattaren och lovar att det är vad hon ska ägna sig åt att försöka besvara.

Kapitlet ”En författarinns väg” inleds med ett biografiskt avsnitt om Gertrud Lilja som föddes i byn Långasjö i maj 1887 och när hon dog 1984 bodde hon åter i hembyn, hon fick således ett långt liv. Stora delar av livet bodde hon i småländska Långasjö, dock bodde hon på andra platser under många år: hon utbildade sig i Stockholm, hon blev ciselör, hon var teckningslärare i Ronneby och hon debuterade som författare i 40-årsåldern, gifte sig i 50-årsåldern och blev änka tio år senare. Under äktenskapet bodde hon och hennes man i Stockholm. I denna avhandling är det dock Småland och Långasjö som dominerar texten.

Nilson beskriver Liljas kamp på det litterära fältet så här: från att ha varit okänd fick hon en position på fältet men lyckades inte behålla den utan hamnar utanför etablissemang och var ganska bortglömd vid sin bortgång. Debut och etablering 1924–1936, etablerad författare 1937–1951, på väg ut 1953 och senare. Författarskapet delas upp i de tre nämnda perioderna och kapitlet behandlar konsekvent förhållandet till förlaget och motståndet, dvs kritiken.

I kapitlet därefter är det så dags för litteraturen: Liljas romaner. Under rubriken ”Kvinnlighet i dialog” har Nilson tagit på sig att välja ut vilka romaner som ska behandlas i detta omfattande författarskap. Hon har tagit ett fast grepp och presenterar resultatet av sina läsningar i form av en tankekedja som utgår från Ellen Keys tankar om moderlighet. Kvinnlighet blir varianter av moderlighet som i slutet av kapitlet går över i kvinnan och kroppen och den komplicerade sexuali-

teten – och alltid kopplat till hur detta uttrycks i Liljas litterära text. Nilson arbetar övertygande här, hon är en pedagog som vill att vi ska förstå hur hon funnit att Liljas hantering av frågorna i romaner som *Paulina*, *Bergakungen* och *Kvinnorna i släkten* visar att Lilja långsamt förändras som författare.

Nilson skriver att i dialogerna med Keys tankar, med manliga primitivisternas kvinnskildringar och med kvinnlighetsdebatten, lyfter Liljas texter fram den patriarkala kontexten och maktobalansen mellan män och kvinnor. Hon finner en utveckling från att försöka besvara frågor i de tidigare texterna till att i stället formulera nya frågor i de senare.

Detta författarskap erbjuder inte precis lättfärdig underhållning visar Nilson i kapitel 3: "Vägen till en ny gudsföreställning". Med ett inledande citat vill hon nog att vi ska läsa detta kapitel på ett speciellt sätt: Saknar mannen självironi? skrev nämligen Lilja på 30-talet. En sådan fråga visar på en upproriskhet hos den studerade författaren som inte riktigt kommer fram i avhandlingens diskreta titel och syftesformuleringar. I detta kapitel som omfattar ungefär 50 sidor får vi första del av många långa sidor som behandlar kyrkan i Långasjö, berättelser om gammalkyrkligt och högkyrkligt och hustavlans betydelse. Småningom återvänder författaren ändå till Liljas litterära texter och då med kraft. Här presenterar hon resultatet av sina läsningar och det på ett sätt som gör att jag misstänker att många frestas att läsa romaner som är möjliga att presentera under rubriker som Under korsets börda, En präst i centrum och Att lämna fadersguden. Här kommer romanen *Kvinnorna i släkten* åter, vi möter även *Men somt föll på hälleberget* – romaner som annars kanske inte spontant skulle fresta en modernitetsintresserad. Nilson summerar exempelvis sin läsning av porträttet av prästen i den senare romanen som att den handlar inte om en man som förlorar sin tro, utan om en man som avvisar en gammalkyrklig gudsföreställning.

I det fjärde kapitlet är det dags att komma tillbaka till syftets frågor om etiketteringen/placeringen av författarskapet. Nilson lovade ju att besvara frågan om vad Lilja är för slags författare. Och här brottas hon med frågan: inte en vanlig populärförfattare utan något annat, man kan föreställa sig att Nilson menar att Gertrud Lilja är en författare med kvaliteter som inte rymts i det lätt nedsättande begreppet populärförfattare.

Den term hon tycker passar för författarskapet är middlebrow-författare.

Turerna förklaras ungefär så här: lite hastigt går det kanske i kapitlets inledning för termen "Middlebrow" serveras raskt och sen ska den avgränsas mot populärbegreppet. Vad gör då Nilson – jo hon väljer ut ett antal kvinnliga författare som hon menar kunde kallas något som liknar populärförfattare – men är nog med att betona att detta är ändå kvalificerade författare i många avseenden. Mer än dussinet författare har utvalts för denna sista delstudie och nästan två romaner av varje – exempelvis Irja Browallius, Astrid Forsberg, Märta Leijon, Sigge Stark och Astrid Varing med romaner som *Elida från gårdar* och *Eros och korset*. Romanerna jämförs med varandra och med Liljas romaner. Resultatet är att det finns en rad likheter mellan verken men också stora skillnader, skriver Nilson. Läsningarna presenteras i form av diskussioner av ett antal teman: Den ödesdigra driften, Den gamla goda tiden, Den nya tidens kvinna och slutligen Livet på landet. I den andra bilagan presenterar hon romanerna sorterade i Tema, Motiv och Drag. Här kan som exempel nämnas temat den ödesdigra driften, motivet den andra kvinnan och draget den röda klänningen.

Kapitlet avslutas med summerande funderingar under rubriken Den tysta rösten ur takt med tiden och här konstateras att författarskapets modernitetskritik inte har uppfattats tidigare och det skulle bero på att Lilja etiketterats som populärförfattare eller varianter av det. I en tid som kräver nyskapande och experiment av kvalitetsförfattare hamnar författare som Gertrud Lilja utanför. Utanför finns, tänker sig Nilson, middlebrow-kulturens gråa zon varifrån Lilja tillsammans med några av de författare som behandlats i kapitlet har svårt att göra sig hörda.

I "Avslutningen" räknar Nilson så upp vad som gäller för Liljas författarskap: förhållandet man-kvinna är bekymmersamt, kvinnorna och männen är och förblir ensamma, det är sexualitetens konsekvenser som behandlas snarare än dess eventuella glädje, ett författarskap med idel olyckliga slut. Lilja var, menar Nilson, kritisk mot den så kallade gamla goda tiden, men hon var skeptisk till den nya också. Hur kunde denna kritiska och ifrågasättande författare bli betraktad som traditionell och underhållande? frågar hon sig. Nilson förklarar att det kan bero på vetenskapens och kritikens drift att kategorisera/etikettera och när Lilja kom att kal-

las landsbygd författare placerades hon långt från moderniteten i våra litteraturhistorier och då blir en författare i stort sett osynlig.

Vad säger oss Nilsons val av titel på denna studie? *Att förhålla sig till moderniteten – en studie i Gertrud Liljas författarskap*. Möjligen är denna i sig korrekta beskrivning besläktad med en diskretion i Liljas liv och verk. Men med tanke på att Nilson menar att Liljas litterära projekt varit missuppfattat kunde avhandlingen ha förtjänat en titel som söker fånga den brottnings med modernitetens problem som kommer fram i läsningarna av de litterära verken.

I en avhandling som denna som spänner över så många områden, den omfattar nära nog fyra olika avhandlingsmöjliga delstudier (mottagande, kvinnlighet, gudsföreställningar och ett populärkulturellt dilemma), så uppkommer med nödvändighet frågeområden som berörs som hastigast. Om, som Maria Nilson hävdar, Liljas habitus präglades av hennes dövhet (hennes position på det litterära fältet påverkades av att hon hörde illa) har det väl betydelse om hon var döv, dvs ickehörande eller om hon hade förmågan att höra även om hon hörde dåligt. Det lär spela in i eventuell känsla av isolering. I kapitlet om en författarinnas väg kan man fråga sig varför Nilson valt bort det mesta utom Liljas liv i Långasjö, Småland. Lilja utbildade sig på annan ort, hon arbetade som teckningslärare och ciselör: Vilka träffade hon då? Betydelsefulla perioder i Liljas privata liv knappt mer än skymtar förbi i kapitlet. Småland och isolering/ensamhet tillåts dominera över andra inslag i Liljas liv utan att skälen för detta val av perspektiv anges.

När Nilson i avhandlingens inledning funderar över vems modernitet som åsyftas i tal om moderniteten och diskuterar genusvetenskapliga kritiker av modernitetens definitioner kan vi se att Rita Felski efter Marshall Berman konstaterar att det moderna är maskulint. Här kunde kopplingen mellan modernitet och det svenska litterära 30-talet varit tydligare.

När Nilson prövar Pierre Bourdieus habitusbegrepp i studien så konstaterar hon att det är fråga om värderingar och synsätt som grundläggs tidigt hos oss alla: "Det är vanor och dispositioner som vi får med oss från början" skriver hon (s 21). Ett sånt resonemang blir problematiskt om vi betänker kön/genus-diskussionen: hur kan vi ha något med oss från en början om allt hela tiden blir till? Vad är det i så fall vi skulle kunna ha med oss?

Dialogbegreppet och polyfonibegreppet introduceras tidigt i denna avhandling och det på ett nästan märkvärdigt klart och begripligt sätt med avsikt att öppna Liljas texter och lokalisera de röster de innehåller. Nilson visar sig kunna använda, särskilt Bachtin, "trots att han inte själv laborerat med begreppet genus", som hon skriver.

Studier som handlar om hur författare finner sitt språk och ämne, brukar benämnas ungefär "en författarinnas väg" men här handlar det mest om hur Lilja hamnar fel eller avvigt till hos kritiker; om inte från början så åtminstone när det blir dags att värdera henne på allvar. Nilson skriver om att Förlaget sökte påverka henne för att de "hade sin bild av Liljas författarskap". Böök recenserade henne inte, och det har haft konsekvenser för Lilja, skriver Nilson. Lilja hade säkert rätt i sin reflektion under en intervju i början av 80-talet: om inte viktiga kritiker recenserar så präglar det värderingar av författarskapet i senare läsningar.

Liljas position bland kollegerna – manliga som kvinnliga – förlorar sig i denna text antagligen i talet om hennes ensamhet och isolering. Hon hade ju många likheter med manliga författare som var yngre än hon, hur såg det ut bland kvinnorna? Hon hade bildningstörst, men fick aldrig formell kompetens, skriver Nilson. Lilja hade en mor som inte kunde läsa och skriva, något åtminstone en av hennes manliga samtida hade erfarenhet av. Sådana frågor behandlas inte och det är nog lika gott det för avhandlingen spänner över många frågekomplex som det är. Här kan bara parentetiskt nämnas att den författare som studeras i avhandlingen visar sig ha en bisyssla som skribent i veckopressen, som "agony aunt". Hon skrev "Fru Gertruds spalt" i *Vecko-Revyn* några år på 40-talet då hon själv var fru och bodde med maken i Stockholm. Detta skulle kunna vara uttryck för en spänning i Liljas verksamhet som inte riktigt fångas in i avhandlingen.

Landsbygdsskildringar, provinsen osv kunde förtjäna fler tankeutflykter – här nämns visserligen Moa Martinson och Elin Wägner – men med tanke på de decennier då Lilja var verksam så finns ju åtminstone ännu en kollega av intresse: Stina Aronsson. Hon debuterade i början av 20-talet, men slog igenom först på 40-talet med romanen *Hitom himlen*. Kvinnliga författare tycktes göra klokt i att låta sina romaner utspela sig i periferin. Eller är detta den gråzon som Nilson finner i utkanten av litteraturens kvalitetsbe-

grepp? Mellan det finkulturella och det populära finns många kritikers blinda fläck och där återfinns middlebrow-litteraturen. Det är en möjlig läsning av denna avhandling.

I det andra kapitlet om kvinnlighet i dialog visar Nilson på en dialog mellan Liljas idéer efter Key, tankar om 30-talets kvinnlighetsdebatt och den svenska manliga primitivismen. Framför allt hur de dialogerna kommer till uttryck i romanerna *Paulina, Hök och Duva, Kvinnorna i släkten, Byborna* och *Den Enfaldiga* – från monolog till dialog i bachtinsk mening. Läsningen av Liljas keyhantering i romanerna känns trolig; att Lilja börjar i att föra fram keyska tankar till att senare problematisera dem och rentav få allt svårare att se möjligheter att via moderlighet kunna förändra världen.

Romanen *Kvinnorna i släkten* leder över till kapitlet om en ny gudsföreställning. Om Nilson i förra kapitlet läser dialogen om kvinnligheter i romanerna så läser hon nu i stället fram en bachtinsk dialog kring teologin. Lilja var en av de kvinnliga författare som på ett plan var före sin tid, tänker sig författaren, och läser fram att Lilja betonade hur viktigt det är för både män och kvinnor att frigöra sig från en gudsföreställning som är förtryckande. Lilja förde, i en bachtinsk mening då, en dialog med teologiska diskussioner, där gudsföreställningar är ett brännande ämne. Det är i religionskritiken som Lilja bejaktar moderniteten, en viktig del av den, och i flera meningar är hon kritisk till det nya samhälle som då utvecklades, menar Nilson.

Studien förklarar fint hur detta att utmana faderns auktoritet i hemmet i tiden uppfattades som ett sätt att utmana guds auktoritet – hustavlans ideologi – vilket utgör en god läshjälp för mer sekulariserade läsare. Att överskrida kategorin maka och mor innebär inte bara att överskrida en genuskonstruktion skapad i samhället utan även att i strid med hustavlans gå emot guds bud (s 137). Tematiken ”korsets börda” behandlas i texten, annars kunde ”könets konsekvenser” för att inte säga ”under könets börda” sägas tematisera resten eller nästan allting, liksom modernitetens verkningar särskilt för kvinnor genomsyrar allt i detta författarskap. Åtminstone lär oss avhandlingen att läsa romanerna på det sättet.

Varför har Lilja aldrig tidigare beskrivits som en religionskritiker? Dels kan man fråga vilka skönlitterära författare i modern tid som beskrivits som religionskritiker och dels kan vi erinra oss

att kvinnliga författare sällan kallas för idéförfattare, dvs inte många filosofer bland de kvinnliga författarna. Nilson kommer fram till att det hos Lilja inte handlar om en nedmontering av den kristna tron utan om en reformering av den, så att den svarar mot mäns och kvinnors behov, som hon skriver, och att det i sin tur erinrar om det feministteologiska projekt som pågått under senare decennier.

Uttrycket Middlebrow-litteraturen har hon hämtat hos Janice Radway i *Feeling for books*, Radways analys av Book of the Month-club. Nilson pekar på spänningen mellan kultur och pengar, finkulturen och marknaden. När modernismen växte sig starkare så blev det viktigare att se litteraturen som något höjt över det materiella skriver hon med hänvisning till Sara Danius *The Sense of Modernism*. Med andra (t ex John Carey eller Gaye Tuchman) kunde man se modernismen som ett svar på att massans kultur växt sig starkare och då är hela modernismen snarast ett svar eller åtminstone en reaktion på det materiella.

Vad bestämmer då litteratur som middlebrow? Hos Nilson handlar det om att det är en lagom bildad läsare som avgör graderingen. Visserligen bestäms placeringen i gråzonen av kritikerna men den bestämningen sker i viss utsträckning efter en bedömning av möjliga läsare, tycks Nilson föreställa sig. Problemet med denna typ av litteratur förefaller handla mer om publikers läsarter än om texten själv eller kanske vilka publikationer som alls är aktuella.

I detta sammanhang presenteras vi för en motivstudie av ett antal romaner av andra författare – ”intresserad av att se om dessa kvinnors texter verkligen liknade varandra” och Nilson kommenterar direkt att: Man kan inte säga att de följer en gemensam mall men de liknar varandra på flera plan, de har mer än bara gemensamma diskussioner – de har en del påfallande likartade teman som kommer igen och igen. Visserligen är detta fråga om kvalitetslitteratur, men författarna skrev också för en stor läsekrets, populära romaner och i flera upplagor, vilket väl inte i sig ger middlebrow? Helt övertygad blir jag inte om uttryckets/begreppets förtjänster. Studien redovisas tematiskt: Den ödesdigra driften, Den gamla goda tiden, Den nya kvinnan och Livet på landet.

Populärlitteraturens lyckliga slut lyser här med sin frånvaro konstaterades redan i den Nordiska kvinnolitteraturhistorien av Ebba Witt-Brattström. Och Nilson visar att den driftstyrda kvin-

nan är ovanlig hos Lilja och det är dansbanorna också. Liljas texter, t ex *Kvinnorna i släkten*, kan läsas som repliker till den manliga primitivismen. Bara det att hos Lilja sker brottningen mer med moderskapet än med driften. Nilson tänker sig att om berättelser i populärlitteraturen slutar i det fullkomnande mötet så fortsätter Lilja och hennes kollegers texter längs en annan väg fram till hur mötet till slut misslyckas.

Nilson summerar sina läsningar med att Lilja deltog i 30-talets debatt om kvinnlighet och moderskap. Liljas män och kvinnor är och förblir ensamma. Att förhålla sig till moderniteten – Lilja talar visserligen själv om att hon är ur takt med tiden, men Nilson visar att författarskapet har mer än en röst, det är polyfont och uppvisar en ambivalens gentemot det moderna. Det visar prov på en stark kritik mot den gamla sk goda tiden, en religionskritik.

Hur kom hon då att bli klassad som traditionell och underhållande, tänker sig författaren? Med Felski hävdas att kvinnan på grund av sitt genus alltid ställs utanför det nya. Att ”Den nya kvinnan” hör moderniteten till håller Nilson med om, men menar samtidigt att om den nya kvinnan ensam får representera kvinnors modernitet så blir det problematiskt. En sådan skildring, representation av moderniteten kan ge en föreställning om att kritiker som Lilja är konservativa eller motståndare, när de snarare är granskare eller ifrågasättare.

När det gäller avhandlingens upplägg och försöket att rädda ett författarskap in i en accepterad romantradition finns det skäl att fundera på om rätt metod för projektet är att läsa/referera recensioner. Finns det andra sätt att komma åt gångna dagars mottagande eller läsarreaktioner så redovisas de inte här. En svårighet är förstås att (status)kritikens röster utgör förarbeten till litteraturhistorierna och där har Lilja aldrig placerats särskilt stadigt. Man kan ha invändningar mot den betydelse som recensenter och förlag har givits för modernitetsbehandlingen liksom frågor när det gäller behovet att gradera och sortera litteraturen, jag menar ändå att Nilson visar sig behärska konsten att välja vilka texter och aspekter hon ska behandla ur ett mångårigt och produktivt författarskap. Ännu en konst visar avhandlingen prov på: Nilson kan läsa romaner på ett sätt som gör att hon får fram vad hon vill ha sagt utan att läsaren förlorar kontakten med vare sig Liljas romaner eller litteraturvetenskap.

Gertrud Liljas författarskap blir med denna studie för första gången behandlat i en doktorsavhandling. Den tysta rösten ur takt med tiden, skriver Nilson om och tänker sig nog att Lilja talar från den position i utkanten hon kallar middlebrow.

Birgitta Ney

Mikael Askander, *Modernitet och intermedialitet i Erik Asklunds tidiga romankonst*. Acta Wexiöensia Nr 29 2003. Humaniora. Växjö University Press 2003.

Mikael Askanders *Modernitet och intermedialitet i Erik Asklunds tidiga romankonst* är den första litteraturvetenskapliga doktorsavhandlingen som lagts fram vid Växjö universitet, och dessutom den första akademiska avhandlingen om Erik Asklunds författarskap.

I centrum för Askanders analys står de tre romanerna *Kvinnan är stor* (1931), *Lilla land* (1933) och *Fanfar med fem trumpeter* (1934). Valet av just denna del av författarskapet motiveras med att Asklund starkt bidrog till att utveckla den litterära modernismen under 1930-talet.

Avhandlingen är disponerad i fem kapitel: 1. ”Inledning”; 2. ”Den moderna kvinnan i fokus: *Kvinnan är stor*”; 3. ”Svensk landsbygd i filmtempo: *Lilla land*”; 4. ”En roman med ett ’soundtrack’: *Fanfar med fem trumpeter*”; 5. ”Sammanfattande slutdiskussion”.

I första kapitlet tecknas författarens biografi. Övertygelsen om att liv och dikt i Asklunds fall är en ovanligt sammantvinnad helhet är motivet för denna exkurs. Avhandlingsförfattaren deklarerar att han i närläsningen av de tre romanerna fortlöpande kommer att relatera dem till adekvata aspekter av Asklunds liv. I denna inledande levnadsteckning ägnas störst utrymme åt författarens väg in i litteraturen, främst debuten tillsammans med Harry Martinson, Artur Lundkvist, Josef Kjellgren och Gustav Sandgren i antologin *5 unga* 1929. Askander uppehåller dig vid den bild av Asklund som framträdde en bit in på 30-talet och noterar att han snart blev ett omdiskuterat namn i den litterära debatten. En kort sammanfattande karakteristik av mottagandet av den tidige Asklunds verk visar på två sidor. Den ena präglas av skepsis mot hans psykologiska gestaltning och modernistiska experimentlust. Den andra utmärks av en positiv attityd till en ung författarbegåvning med framtiden för sig.